

Riigikogu rahanduskomisjon
Lossi palts 1a
15165 Tallinn

Teie 17.10.2018 nr 1-1/13-705/1
Meie 28.11.2018 nr 4/324

Arvamuse esitamine tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (705 SE) kohta

Lugupeetud Mihhail Stalnuhhin!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Riigikogu rahanduskomisjoni võimaluse eest avaldada arvamust tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (705 SE) (edaspidi: eelnõu) kohta.

Kaubanduskoda vaatas eelnõu täiendavalt üle ning soovib sellest tulenevalt siiski arvamust avaldada. Kaubanduskoda on leidnud, et peale kooskõlastusringi on lisatud eelnõusse äärmiselt oluline ja sügava mõjuga säte, mille lisamise vajadust ei ole välja toodud ei vastavus- ega kooskõlastustabelis. Kuna tegemist on üllatusliku sättega Eelnõus, mida seal varem ei olnud ning arvestades, et varasemalt ei ole Eelnõu kooskõlastamise ajal selles olulisi puuduseid tuvastatud, siis on äärmiselt tõenäoline, et lisatud säte olemasolu Riigikogu menetluses olevas eelnõus on jäänud tähelepanuta paljudele huvirühmadele ja ka ministeeriumitele, kes kindlasti sooviksid ja peaksid selle osas seisukoha kujundama.

Tegemist on eelnõu § 1 punktiga 8, mille kohaselt täiendatakse tulumaksuseaduse § 12 lõikega 4 järgmises sõnastuses: „(4) Tulumaksuga maksustatakse summa, mille füüsiline isik oleks tuluna saanud, kui oleks puudunud §-s 51 nimetatud tunnustele vastav tehing või tehingute ahel.“

Eelnõu seletuskirjas on vastava sätte kohta öeldud järgnevalt: „Näiteks võib kõnealuse sätte alusel maksustada tulumaksuga osaluse müügist saadud kasu, kui füüsiline isik teeb vahetult enne aktsiate või osade müüki nende samade aktsiate või osadega mitterahalise sissemakse äriühingusse, mis kuulub samale füüsilisele isikule,

eesmärgiga paigutada füüsilise isiku tulu äriühingusse ja vabaneda seeläbi füüsilise isiku tulumaksukohustusest või lükata tulumaksukohustus edasi.“ Seletuskirja teksti kohaselt võib välja lugeda, et antud sätte alusel hakatakse füüsilise isiku realiseerimata tulu maksustama. Tegemist oleks kehtiva õiguse ja kohtupraktika olulise muutmisega, ilma seadusandja poolt põhjenduse andmiseta, mistõttu Kaubanduskoda ei saa nõustuda eelnõusse vastava sätte lisamisega. Lisaks eelnevale oleks tegemist Eesti maksusüsteemi oluliselt muutva põhimõttelise lähenemisega, millega ei saa Kaubanduskoda kindlasti nõustuda. Veelgi enam on kahetsusväärne, kui vastav muudatus soovitakse läbi viia salaja ja huvitatud osapooli kaasamata. Meie hinnangul on selline käitumine lubamatu ja vastuolus hea tavaga!

Sätte lisamise vajadus on põhjendamata

Käesoleva eelnõu eesmärk on üle võtta nõukogu direktiiv (EL) 2016/1164, millega nähakse ette siseturu toimimist otseselt mõjutavate maksustamise vältimise viiside vastased eeskirjad (edaspidi: direktiiv). Ehk direktiivi ja eelnõu eesmärgiks on vähendada nii Eesti äriühingute võimalusi Eestis teenitud kasumi maksustamisest kõrvalehoidumiseks kui ka mitteresidentide võimalusi Eesti tulumaksusüsteemi kasutamisel oma maksukohustuse vähendamiseks. See tähendab, et eelnõu on suunatud äriühingutele, vältimaks tulumaksu maksmise kohustusest kõrvalehoidmist.

Direktiivi tekstist ei tulene kuskilt vajadust käsitleda seda ka residentidest füüsiliste isikute korral. Eelviidatud sätte puudub ka eelnõu vastavustabelis, mistõttu saab veelgi enam järeldada, et antud sätte on pandud eelnõusse ilma mõjuva põhjusega ja läbimõtle mata ning tõenäoliselt muudel kaalutlustel, kui seda on pelgalt direktiivi rakendamise.

Kaubanduskoja hinnangul on sellest tulenevalt tegemist hea õigusloome tava räige rikkumisega. Kooskõlastusringil huvigruppidega antud sätet eelnõus ei olnud, kuid Riigikogu menetluseks on lisatud antud sätte, ilma et selle vajadust oleks välja toodud (tulnud huvigrupi esindajalt või ministeeriumi poolt mõjuva põhjenduse tõttu). Rõhutame, et kui vastav sätte oleks sisaldunud koos selgitusega Eelnõus ka kooskõlastuse ajal, ei oleks Kaubanduskoda sellega kindlasti saanud nõustuda. Ja ei saa ka täna.

Sätte lisamine tekitaks ebakindlust

Nagu varasemalt on käesolevas arvamuses viidatud, on sätte eesmärk võimaldada füüsilisel isikul tekitada tulumaksu maksmise kohustus, kui isik on näiteks paigutanud ettevõttesse oma isiklikku mitterahalist vara ning selle hiljem realiseerinud. Tegemist on Eestis tavalise praktikaga investeerida oma äriühingusse, mis käesoleva sätte järgi võib muutuda ebaseaduslikuks tegevuseks. Ka senine majandus- ja maksupoliitiline suund on investeerimist soosinud. Konkreetse sätte selgitustest nähtuvalt soovitakse neid suundi ilma diskussioonita muutma asuda.

Kehtiva õiguse ja kohtupraktika kohaselt tekib füüsilisel isikul tulumaksu tasumise kohustus sellistes olukordades, kui äriühingusse investeeritud vara kasutatakse isiklikuks otstarbeks. See on loogiline ja igati põhjendatud. Selline on olnud Eestis võetud maksupoliitiline suund. Kui aga lisada kehtivasse õigusesse eelnõus väljapakutud säte, võidakse luua olukord, kus enda ettevõttesse investeerimise korral võidakse väga suure tõenäosusega füüsilisele isikule määrata tulumaksu tasumise kohustus. See võib aga tekitada ettevõtete omanikes ebakindlust äriühingutesse investeerimise osas, mis omakorda kahjustaks Eesti majandust.

Ühtlasi mainime, et isegi, kui sätte vajadust soovitakse põhjendada direktiivi rakendamisega, on selle reaalne vajadus siiski olematu. Seadusega ettenähtud maksude tasumisest kõrvalehoidmise korral on võimalik tänagi nii juriidilisele kui ka füüsilisele isikule teha maksuotsus ja määrata tasumisele kuuluv summa. Nii puudub eraldi „rakendussäte“ ka näiteks TuMS § 84 osas. Sellest lähtuvalt ei näe me ühtegi sisulist põhjendust viidatud sätte lisamiseks Eelnõusse.

Kaubanduskoja hinnangul ei tohi taolisi sätteid lisada ilma põhjaliku analüüsita ning mõjuva põhjuseta. Hetkel leiab Kaubanduskoda, et eelviidatud tingimused puuduvad, mistõttu tuleb antud säte eelnõust eemaldada. Juhul kui Eelnõu algataja poolt on soov sellise põhimõttelise muudatuse tegemiseks Eesti maksupoliitikas, tuleb seda arutada eraldi ja avatult, nagu näevad ette hea õigusloome tava, kui ka õiguspoliitika arengusuunad.

Sellest tulenevalt leiab Kaubanduskoda, et eelnõu § 1 punkt 8 lisamine eelnõusse on lubamatu, selleks puudub vajadus ning see halvendaks oluliselt Eesti konkurentsivõimet ning Eesti õigus- ja maksupõhimõtteid. Seetõttu tuleb antud säte võtta eelnõust välja ning soovi korral menetleda eraldi ning teha seda head õigusloome tava järgides, sest vastupidine käitumine oleks lubamatu nii maksukohustuslaste, huvigruppide kui ka Riigikogu suhtes.

Ühtlasi leiame, et tekkinud olukorrale, kus ilma põhjendusteta on Eelnõusse pärast kooskõlastusi (sh ministeeriumite kooskõlastusi) lisatud väga olulise mõjuga sätteid, peaks andma omapoolse hinnangu justiitsministeerium. Leiame, et sarnase praktika süvenemise korral oleks tegemist tugeva hoobiga õigusloome ja kaasamise headele tavadele ja sisukusele. Oleme sisukohal, et selline käitumine peab olema taunitav ning ei tohi olla lubatud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koopia: Justiitsministeerium info@just.ee

Koostanud: Indrek Tops indrek.tops@koda.ee 604 0071